

A Hókai csatornaőrtelep varázsa

Beszélgetés Szodorai László nyugdíjba vonuló csatornaőrrel

Szodorai László a nyugdíjba vonulására alkalmából kapott festménnyel

Szodorai László 2020. év végén több mint 30 éves csatornaőri szolgálat után nyugdíjba vonult. Hogyan emlékezik vissza életének a vízügynél töltött mintegy négy évtizedes szakaszára, mivel foglalkozik manapság? A családról, a munkáról, a múlttól, jelenről és sok minden egyébről beszélgettem egy jót Lacival. A régi Hókai csatornaőrháznál találkoztunk, amely a Vizesfási csatornaőrház 1960-as építése és átadása után a család tulajdonába került. A Békés-Vésetői útról a Határér-csatorna partján haladva először a Vizesfási csatornaőrtelep épületei előtt haladok el, majd néhány perc múlva megérkezek a régi Hókai őrtelepre ahol Laci, mint egy jó őr szokásként az kapu előtt fogad. Kiszállva az autóból egyből megérintett a természet nyugalma. Csak a fák leveleinek susogását, a madarak énekét lehetett hallani. A régi őrházba belépve néhány évtizedet visszalépünk az időben, korabeli bútorok között kezdünk el beszélgetni. Régebbi vízügyi kollégák között köztudott, hogy egy nagy vízügyi dinasztia tagja vagy, elsőként a régi őrházzal a családról kérdeznék, hogyan kötődik a családdhoz ez a régi őrtelep?

Szodorai László édesanyja Czédli Margit és édesapja Szodorai Kálmán

Édesapám Szodorai Kálmán három évtizedig ebben a csatornaőrjárásban teljesített szolgálatot, nyugdíjba vonulása után, 1987-től én lettem a csatornaőr, és az innen 1 km-re lévő Vizesfási őrtelepen teljesítettem szolgálatot. Édesapám előtt 1926-tól 1960-ig, nagyapám, id. Czédli József volt a Hókai csatornaőr, előbb társulati, majd 1953-tól vízügyi őrként. Azelőtt pedig már dédnagyapám, Ferenczi József is gátőr volt. A vízügynél a Szodorai és a Czédli vezetéknev sokaknak ismerős, hiszen családjunkban nagyon-nagyon sokan vízügyi alkalmazásban voltunk, különböző szakterületeken. Igazi nagycsaládban nőttem fel és mondhatom nagyon boldog gyerekkorom volt itt az őrtelepen. Gyerekként is sokat kellett segíteni, dolgozni, de szívesen csináltuk, összetartó család voltunk és vagyunk most is. Nagyon jó volt felnőni itt a Határér- és Gyepes-csatorna partján. Heten vagyunk testvérek, és legendásan nagy az összetartás köztünk. Gyakran összejövünk, van hogy csak a testvérek, de van hogy az unokatestvérek és családjai is. Sajnos két bátyám a közelmúltban elhunyt.

Egy igazi nagycsalád – Szodorai László szüleivel és 7 testvérével

Mit jelentett neked a pályaválasztásnál és a munkában az a tény, hogy vízügyes dinasztiából származol? Először más szakmát tanultál, mi szerettél volna lenni tulajdonképpen, és hogy lettél mégis gát- és csatornaőr?

Ahogy azt említettem a családomban a vízügyi kötődés nagyon sokat jelent. Szüleimnek természetes volt, hogy valamelyik gyermekük tovább viszi a csatornaőri hivatást. Én pedig már gyerekként is készültem, hogy folytatva a családi hagyományokat csatornaőr vagy gátőr leszek. Édesapám sokat vadászott és akkoriban én is gyakran elkísértem. Sokat barangoltunk együtt ezen a vidéken és bennem már akkor kialakult a természet iránti vonzalom, az itteni területhez való kötődés. Azt gondolom, hogy szüleim is úgy látták akkoriban, hogy a hat fiú közül én folytatom a csatornaőri hivatást. Édesapám viszont kijelentette, hogy először valamilyen szakmát kell kitanulnom. Amikor 1967-ben az örtelepen építették az istállót, akkor az itt dolgozó kőművesektől ellestem néhány fogást. Készítettem egy kis fándlit, kanalat és gyerekként a kis kimaradó, törött tégladarabokból falat raktam. Innen indult el a kőműves pályám, amelyet később iskolában is kitanultam. 1975-ben tehergépkocsira is megszereztem a jogosítványt, és amikor a katonaságtól leszereltem a vízügynél helyezkedtem el, ahol egy UAZ-ra kerültem sofőrnek. Később az Állami Építőipari Vállalathoz mentem dolgozni, aztán visszakerültem a vízügyhöz, és ahogy már említettem édesapám nyugdíjba vonulása után, 1987-ben én vettem át a csatornaőri feladatokat. Én már a Vizesfási csatornaórháznál voltam csatornaőr, amely innen mintegy 1 km-re található. Akkor a Hókai őrházát értékesítette a vízügy. Családom az örtelepet megvásárolta, szüleim itt éltek tovább a nyugdíjas éveiket.

Egy gát- és csatornaőr életében fontos szerepet töltenek be a feleségek is. Nálatok is tudom, ebben nagy szerepe volt feleségednek, Piroskának, aki mindenben segített, kivette a részét, vállalva ezt a számára addig ismeretlen életmódot. Hogyan tudta összeegyeztetni a családot és a munkát?

Feleségemmel, Piroskával jóval csatornaőri kinevezésem előtt ismerkedtem meg és sokáig itt a szüleimnél a Hókai őrháznál laktunk. Kislányunk Editke 1981-ben, fiunk Lacika 1989-ben született. Piroska sokat segített, összetartotta a családot, vezette a háztartást, segített az örtelep körüli munkákban. Akkoriban a gát- és csatornaőrök feleségei is vízügyi alkalmazásban voltak, így Piroska is. A gyerekek Vizesfásról jártak be Tarhosra, majd Békésre az általános iskolába, innen hordtuk őket a buszmegállóhoz. Az itteni élet szépségén túl persze voltak nehézségek is. Olyan is volt, amikor a buszt lekésték a gyerekek, így autóval vittük be őket. Vagy amikor beköszöntött a tél, leesett a nagy hó, először traktorral le kellett tolni a havat a bekötőútról, utána tudtunk kimenni. A nehézségek ellenére sok szép emlék is kötődik ehhez a vidékhez. Nem gondoltuk volna akkoriban, hogy kislányunk Editke a kis tarhosi iskolából elindulva a békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium elvégzése után az ELTE-n tanul

tovább, majd a Bécsi Egyetemen folytatja tanulmányait. Jelenleg pedig a Stockholmi Egyetemen dolgozik.

A Hókai csatornaórháznál

Úgy ismertelek meg, hogy a gépek, traktorok, motorok is nagyon közel állnak hozzád. Amikor találkoztunk az őrtelepen, mindig szereltél valamit, hol egy autó motorját, hol a MTZ kardántengelyét, hol egy szivattyút. Emlékszem, hogy a Vizesfási őrtelepen a raktártól a padlásig mindenhol szerszámok, különböző alkatrészek sorakoztak, az udvar is tele volt gépekkel és úgy látom nincs ez máshogy itt a Hókai háznál sem.

Való igaz, már az édesapám is nagyon szerette a gépeket, motorokat és valószínűleg innen örököltük ezt mi is. A fiútestvéreim közül többen is a gépészet irányában tanultak tovább. Bátyám, Kálmán szintén a KÖVIZIG-nél, az erőgépeseknél dolgozott, majd később az MBSZ-től hajósként ment nyugdíjba. Emlékszem, hogy édesapámnak már 1972-ben volt egy DUTRA traktora, mindig csodáltuk a működését. Arra is emlékszem, hogy szüleim 1966-ban egy Moszkvicsot vettek, ami nagy dolog volt akkoriban. Én 1978-ban vettem meg az első autóm, egy Trabantot. Onnan kezdve mindig volt autóm és többnyire én szereltem, karbantartottam. Minden autómhoz kötődik valami élményem, szinte mindegyik rendszámát mai napig kívülről tudom, és jónéhány autóm megőriztem, megtalálhatóak itt hátul az udvarom. 6 traktor is van itt a telepen, egy-kettőt most is szerelek. Fiam, Lacika is örökölte a gépek iránti kötődést, karosszéria lakatosként végzett, motorkerékpár építő lett, igazi motorcsodákat szerel. Sajnos a fiam a csatornaőri hivatást nem viszi tovább, mert Budapesten él a családjával.

Láttam, hogy a gépeken kívül állatok is vannak szép számmal az udvaron.

Igen. 50 birka 10 bárány látja el a fűnyírást, ezenkívül 8 süldő kocát tartok még. Régen ennél is több állatot tartottunk. A gát- és csatornaőrök igazi

önellátásra rendezkedtek be, állatokat tartottak és mindent megtermeltek az őrtelep körül, amire szükség volt. Nekünk is volt tehenünk, disznónk, lovunk is.

Csatornaörként egy elég nagy csatornahálózat folyamatos karbantartása, vízkormányzása tartozott feladataid közé. A több mint harminc éves szolgálat alatt hogyan változtak a feladatok az őrjárásodban?

A feladatok most is ugyanazok mint régen. Reggel korai kelés, vízállás- és csapadékjelentés, majd a ház körüli állatok ellátása. A napi teendőket a területi felügyelővel kell megbeszélni, de a szokásos rutinfeladatokat, azaz a vízkormányzó létesítmények karbantartását, a csatornák és az ezekhez kapcsolódó műtárgyak és tartozékainak karbantartását, fenntartását régen és most is hasonlóképpen, folyamatosan kell végezni. Talán a karbantartó gépek korszerűségében van némi változás.

Egyik kedvenc elfoglaltsága a vadászat

A szobában láttam a nagy trófeákat, tudom, hogy nagy szenvedélyed a vadászat, mesélj róla, milyen eredményeket értél el e téren, és mit jelent számodra?

Korábban már említettem, hogy a vadászat szeretete a gyerekkoromban kezdődött, amikor édesapámmal jártam ezen a vidéken vadászni. 1980-ban pedig én is vizsgát tettem, azóta rendszeresen vadászok. Jelenleg a Sarkadi Vadásztársaságnál én vagyok a 2. legrégebbi vadász. Kiss Lajos szakaszmérnök úrral, egyik legjobb vadászbarátommal gyakran vadászunk ezen a környéken, de rendszeresen járunk Vasvárra is.

Gondolom sok vadászélményed is van?

Egyszer hárman mentünk egy ösvényen, amikor zajra lettünk figyelmesek, ezzel egyidőben a kökényből egy nagy vaddisznó ugrott elénk, felém rontva. Körülbelül 1 méterre volt már tőlem, amikor a barátomnak sikerült

lelőnie. A másik nem igazán vadászélmény, egyszer úszó nádvágózás során meglepetésemre a csatornában egy nagy szarvast találtam vízbe fulladva. A trófeáját itt őrzöm a szobában.

Visszagondolva a több mint 30 éves csatornaőri munkádra milyen eseményekre emlékszel szívesen? A munkatársak milyen szerepet játszottak az életedben?

Azt gondolom, hogy minden közvetlen kollégámmal és vízügyi dolgozóval régen és most is nagyon jó viszonyban vagyok. Mindig is segítettük egymás munkáját. Próbáltam és próbálok mindenkivel jó barátságban lenni és ahol tudok ott segíteni is. Mindig is közösségi ember voltam, mindenkivel barátságban vagyok. Korábban a községben is aktívan részt vettem. Tarhoson két önkormányzati választáson is indultam. Nem akartam, de felkérték és a legtöbb szavazattal kerültem 2002-ben is a testületbe. Akkor is az emberek megsegítése a kis település szebbé, élhetőbbé tétele vezérelt.

2020. év végén nyugdíjba vonultál. Hogyan tervezed a következő éveket, mik a terveid a jövőre nézve?

Egyelőre nem unatkozom. Feleségemmel beköltöztünk Tarhosra. A tarhosi házat szépen felújítottuk, de még van mit tenni. Az állatok miatt minden nap kijövök reggel. Útban kifelé a Vizesfási őrháznál mindig megállok egy kávéra. Az új őrral rendkívül jó a kapcsolatom. A feladatokat már tudja, helyismerete is megvan, ha kérdése van, segítem. Általában délután, estefelé kiülök a lesre és csak este megyek haza a tarhosi házba. Így én reggeltől estig kint töltöm a napomat Hókán. Munkával, kikapcsolódással a természetben.

A fotóalbumok nézegetése közben

Elköszönésem előtt Laci elővettette nekem a régi családi fényképalbumokat, amelyeket beszélgetésünk végén legalább egy órán át lapozgattunk és szinte minden fényképnél megállva egy-egy kis történetet hallok. A fényképek között sok-sok nagyon régi fotó is előkerül megannyi emlékekkel. Hazafelé menet Laci a tarhosi házához invitált, ahol boldogan mutatta a szépen felújított házat, és meséli az elképzeléseket, további terveket.

Jó egészséget és nagyon sok boldog, nyugdíjban töltött évet kívánok!

Schriffert András